

**MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

SEKRETARZ STANU
Anna Gembicka

Warszawa, 17 czerwca 2022 r.

Znak sprawy: DBD.pp.071.55.2022

Pan
Andrzej Karbowy
Prezes
Zachodniopomorskiej Izby Rolniczej

Dotyczy: zapobieganie skutkom suszy.

Szanowny Panie Prezesie,

w związku z pismem znak ZIR/DL/1876/2022 z dnia 16 maja 2022r. w sprawie zapobiegania skutkom suszy, uprzejmie Pana Prezesa informuję, co następuje.

Mając na uwadze narastający problem suszy oraz niedoborów wody oraz pojawiających się deszczy nawalnych, podejmowane są działania ukierunkowane na walkę ze zjawiskami ekstremalnymi, będącymi efektem zmian klimatu. Zadania te prowadzone są dwutorowo – z jednej strony są to inicjatywy o charakterze strategicznym, legislacyjnym oraz podnoszące świadomość społeczną, a z drugiej polegające na realizacji konkretnych inwestycji i rozwiązań, które zmniejszają lub niwelują negatywny wpływ zmian klimatu, a także poprawiają bezpieczeństwo mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Opisane działania realizowane są we współpracy z partnerami z sektora rządowego, samorządowego i świata nauki.

Pakiet działań służących zatrzymaniu i gromadzeniu wody, został opracowany międzyresortowo i zawarty w projekcie ustawy o inwestycjach w zakresie przeciwdziałania skutkom suszy. Głównym celem projektu jest wprowadzenie przepisów usprawniających realizację inwestycji obejmujących budowę, przebudowę, rozbudowę lub zmianę sposobu użytkowania urządzeń wodnych, których zadaniem jest zachowanie, tworzenie i

odtworzenie systemów retencji wód lub zapobieganie obniżaniu poziomu wód powierzchniowych i podziemnych.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy jest strategicznym dokumentem planistycznym, który obejmuje m.in. katalog działań, których celem jest obniżenie wielkości strat spowodowanych przez suszę i zapewnienie skutecznego monitorowania zasobów wodnych oraz gospodarowania wodą. Celem PPSS jest skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dostępnych zasobów wodnych, zwiększanie retencjonowania (magazynowania) wód, edukacja w zakresie suszy i koordynacja działań powiązanych z suszą jak również stworzenie mechanizmów realizacji i finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Powstający Program przeciwdziałania niedoborowi wody (PPNW) będzie pierwszym dokumentem o charakterze strategicznym kompleksowo omawiającym możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. Ideą tego projektu jest intensyfikacja działań, których realizacja zwiększy stopień retencji wody w kraju, gdyż jedynie poprzez świadome gospodarowanie wodami możliwe jest przeciwstawienie się skutkom zmian klimatycznych. Działania wskazane w PPNW uwzględniają wszystkie rodzaje retencji wód powierzchniowych wyróżniane ze względu na skalę – dużą, małą i mikro retencję oraz rodzaj retencji – naturalną i sztuczną.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020) w poddziałaniu Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych w ramach operacji Modernizacja gospodarstw rolnych obecnie trwa naborów wniosków na wsparcie wykonania modernizacji istniejących systemów nawodnieniowych, wykonanie nowego nawodnienia lub ujęcia wodnego, zakup maszyn i urządzeń do poboru, rozprowadzania, magazynowania czy uzdatniania wody. Kolejny nabór planowany jest na wrzesień 2022 r.

Dodatkowo, w ramach PROW 2024-2020 dostępne jest poddziałanie Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof z przeznaczeniem na zakup sprzętu przez spółki wodne, wykorzystywanego do utrzymywania urządzeń melioracji wodnych. Obecnie trwają prace nad zmianą rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach tego poddziałania, dzięki której możliwe będzie udzielenie pomocy (w formie standardowych stawek jednostkowych) na wykonanie robót w zakresie przebudowy lub odbudowy urządzeń melioracji wodnych służących zabezpieczeniu gospodarstw rolnych

przed skutkami suszy lub zalaniem, podtopieniem lub nadmiernym uwilgoceniem spowodowanym przez powódź lub deszcz nawalny. Beneficjentem środków będą spółki wodne lub związki tych spółek. Do kosztów kwalifikowalnych będzie można zaliczyć koszty przebudowy lub remontu istniejących urządzeń melioracyjnych z funkcji odwadniających na nawadniająco-odwadniające.

Kolejnym poddziałaniem, w ramach którego będzie możliwość realizacji inwestycji z zakresu gospodarowania wodą w rolnictwie jest poddziałanie 4.3 Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa, gdzie została uwzględniona możliwość realizacji inwestycji w zakresie „Zarządzania zasobami wodnymi”. Wsparcie będzie miało na celu zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w zlewniach rolniczych. Beneficjentem będzie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. W ramach działania finansowane będą prace związane z budową lub przebudową urządzeń wodnych i hydrotechnicznych na ciekach wodnych.

Ponadto w ramach prac nad Krajowym Planem Odbudowy, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgłosiło projekt pn. Zwiększanie potencjału zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarach wiejskich, którego celem jest wsparcie inwestycji na obszarach wiejskich w zakresie poprawy gospodarowania wodą oraz efektywności wykorzystania jej zasobów. W ramach projektu finansowane będą, w formie grantów inwestycyjnych, prace związane z przebudową, odbudową i rozbudową urządzeń melioracji wodnych, urządzeń wodnych i hydrotechnicznych, w szczególności ograniczających odpływ wody, z uwzględnieniem jej retencjonowania. Beneficjentem powyższego zakresu będą jednostki samorządu terytorialnego.

Ponadto uprzejmie informuję, że funkcjonujący system informatyczny monitoringu suszy zawiera bazy danych i aplikacje komputerowe, integrujące dane meteorologiczne, potrzebne do obliczenia klimatycznego bilansu wodnego oraz dane z cyfrowej mapy glebowo-rolniczej, obrazującej przestrzenne zróżnicowanie retencji wodnej różnych kategorii agronomicznych gleb. Na podstawie statystyczno-empirycznych modeli strat w plonach w zależności od niedoborów wody opracowano wielkości tych strat dla grup i gatunków roślin.

Dla 16 upraw dla 4 kategorii glebowych oraz dla 14 okresów sześciodekadowych IUNG-PIB w Puławach opracowuje straty spowodowane deficytem wody wyznaczając wartości krytyczne KBW. Jedynie z uwagi na brak informacji o wodach gruntowych wartości KBW

dla łąk i pastwisk są opracowywane bez podziału na kategorie gleb. Straty obliczane są co 5 mm KBW w zakresie 0 do 100%.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Rada Ministrów przyjęła zmianę rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. z 2022 r., poz.1172), która przewiduje m.in. udzielania pomocy w formie dotacji producentom rolnym, w których gospodarstwie rolnym wystąpiły szkody w uprawach rolnych spowodowane wystąpieniem w 2021 r. suszy, gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Producenci rolni poszkodowani w wyniku wystąpienia w 2021 r. niekorzystnych zjawisk atmosferycznych będą mogli składać wnioski o udzielenie pomocy od 16 do 30 czerwca br. Wnioski będą przyjmować biura powiatowe ARiMR właściwe ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę producenta rolnego.

O pomoc będzie mógł ubiegać się producent rolny, w którego gospodarstwie rolnym wystąpiły szkody w uprawach rolnych wywołane wystąpieniem w 2021 r. następujących zjawisk:

- 1) gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały oszacowane przez komisję powołaną przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód, oraz spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 20% plonu, lub
- 2) suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, które zostały obliczone za pośrednictwem publicznej aplikacji i spowodowały na danej powierzchni upraw rolnych utratę co najmniej 5% plonu.

Stawka pomocy będzie zróżnicowana w zależności od wysokości szkód i będzie wynosiła:

1. 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku suszy, gradu, deszczu na-walnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków

- wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 60% plonu;
2. 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku gradu, deszczu nawalnego, ujemnych skutków przezimowania, przymrozków wiosennych, powodzi, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 20% i mniej niż 60% plonu;
 3. 500 zł na 1 ha powierzchni upraw rolnych, na których wystąpiły szkody w wyniku suszy w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich w wysokości co najmniej 5% i mniej niż 60% plonu.

W przypadku gdy ze złożonych wniosków będzie wynikać, że zapotrzebowanie na pomoc przekracza łącznie kwotę 450 mln zł, do obliczenia wysokości pomocy będzie stosowany współczynnik korygujący.

Uwzględniając powyższe wypłata pomocy będzie mogła się rozpocząć po zakończeniu naboru wniosków o pomoc i wstępnej weryfikacji tych wniosków w celu uwzględnienia ewentualnej konieczności ustalenia współczynnika korygującego.

Z poważaniem

Anna Gembicka

/podpisano elektronicznie/